

1. Analizez următorul text:

Am trecut printr-o geroasă
noaptea în care a înverzit
solenonica cea vâscasă
și nu mai rădăci a sosit.

Tuturorale se îngână
Mii de fluturi vizi zburând
Și pe harnice albina
Din florile mare adunând.

2. Scrie pe scurt ce înțelegeți din text.

3. Scrie pe scurt ce înțelegeți din text.

4. Scrie pe scurt ce înțelegeți din text.

5. Scrie pe scurt ce înțelegeți din text.

6. Scrie pe scurt ce înțelegeți din text.

7. Scrie pe scurt ce înțelegeți din text.

8. Scrie pe scurt ce înțelegeți din text.

9. Scrie pe scurt ce înțelegeți din text.

10. Răspunde la cerințele formulate:

11. Transcrie două cartele care conțin diferite, un cuvânt care conține două litere.

Literatură. Limba română.

Comunicare

clasa a VI-a

- ediție revizuită -

12. Notează subiectul și tipul de text.

13. Explică rolul utilizării creșterii în text.

14. Transcrie un obiectiv propriu și un obiectiv provenit din text.

15. Transcrie un obiectiv propriu și un obiectiv provenit din text.

16. Analizează structura și morfologia textului și dan versurile subliniate în text.

TESTE DE EVALUARE ÎNȚĂLĂ	3
--------------------------	---

Responsabilități și cărți

LITERATURĂ	
I. Cartea – obiect cultural	7
II. Narațiunea	11
– Timpul și spațiul în narațiune. Momentele subiectului	11
– Planul simplu. Planul dezvoltat. Rezumatul. Povestirea	16
– Autor. Narator. Personaj	23
III. Dialogul – mijloc de caracterizare	36
IV. Opera lirică. Pastelul	52
V. Fabula	68
VI. Doina	85
LIMBA ROMÂNĂ	
I. Vocabularul (Lexicul)	93
– Mijloace interne de îmbogățire a vocabularului	93
– Sinonime	105
– Antonime	108
– Omonime	110
– Arhaisme. Regionalisme	113
– Câmpul lexico-semantic	116
– Familia de cuvinte	117
• Fișă de evaluare - vocabularul	119
II. Noțiuni de fonetică	121
• Fișă de evaluare - fonetica	125
IV. Verbul	127
– Modurile personale	133
– Modurile nepersonale	139
• Fișă de evaluare - verbul (1)	143
• Fișă de evaluare - verbul (2)	144
V. Substantivul	145
• Fișă de evaluare - substantivul	153
VI. Pronumele	155
– Pronumele personal	155
– Pronumele posesiv. Adjectivul pronominal posesiv	159
– Pronumele demonstrativ. Adjectivul pronominal demonstrativ	162
• Fișă de evaluare - pronumele	166
VII. Numeralul	168
• Fișă de evaluare - numeralul	172

VIII. Adjectivul	174
• Fișă de evaluare - adjectivul.....	180
IX. Adverbul	182
X. Prepoziția	186
XI. Conjuncția	189
XII. Interjecția	191
• Fișă de evaluare - părțile de vorbire neflexibile	193
XIII. Sintaxa propoziției. Sintaxa frazei	195
– Predicatul	198
– Subiectul	201
– Atributul (adjectival, substantival, pronominal, adverbial)	204
– Complementul	210
– Complementele circumstanțiale	210
– Complementele necircumstanțiale	215
• Fișă de evaluare - sintaxa (1)	219
• Fișă de evaluare - sintaxa (2)	221
COMUNICARE ORALĂ ȘI SCRISĂ	
– Structurarea textului oral	223
– Anunțul	225
– Știrea	228
– Monologul informativ	231
– Organizarea replicilor într-un dialog	233
– Compuneri descriptive	237
– Monologul descriptiv	237
– Descrierea de tip tablou	238
– Portretul	242
– Motivarea unei opinii	245
– Aprecieri personale referitoare la textele studiate	247
TESTE DE EVALUARE FINALĂ	250

Citește, cu atenție, textul de mai jos:

La opt ani am citit 20.000 de leghe sub mări. Cred că era o carte foarte groasă. Era cartonată. Prin ea am descoperit cititul hulpav*. „Hulpav”, pentru că eram un copil hulpav. Tindeam să fac în exces tot ce-mi plăcea mult. De pildă, vara, la Caracal, la bunici, mâncam lubeniță* până când trebuia să dau drumul celor doi nasturi de la spielhosen*. Sau culegeam cu o lingură spuma de la dulceața de căpșuni care fierbea într-o cratiță uriașă și o adunam într-un castronaș. Mă retrăgeam apoi cu el sub nucul din curte, pe scrânciobul* prins de craca cea mai groasă, și o mâncam până mă apuca durerea de burtă.

Dar ce-mi plăcea atât de mult la citit? Faptul, pesemne, că puteam aluneca într-o altă lume. Cu fiecare carte într-o altă lume. În oricât de multe lumi. La nesfârșit. În toate lumile lumii puteam intra pur și simplu întorcând foile unei cărți. Era o hoinăreală eternă. Hoinăream hulpav. Cu fiecare carte plecam în altă călătorie, fugeam în altă viață. Avantajul aici era că, după ce citeam ore și ore în șir, uitând să mă scol din pat dimineața, să mă spăl, să mă mânc, nu mă durea nimic. Era singurul exces pe care nu trebuia să-l plătesc, pentru care nu eram pedepsit.

Mă „marcau” cărțile? Desigur. Toată viața m-au marcat. Dar corect e să spun că mi-au marcat vârstele vieții. La 8 ani, Jules Verne mi-a deschis mintea către ideea de „pluralitate a lumilor”. Imediat după aceea mi-a căzut în mână o carte a lui Edmondo de Amicis, Cuore. Inimă de copil. Nu-mi mai aduc aminte nimic din ea. Dar m-a făcut să descopăr mila, o milă sfâșietoare, insuportabilă. Țin minte doar că am citit-o toată înlăcrimat. Uneori plângeam atât de tare, încât, nemaiputând să văd literele din cauza lacrimilor, trebuia să mă opresc din citit. Poate că era o carte kitsch*. Dar ce importanță are? Mi-a deschis sufletul ca pe o rană, mi-a educat mila. Poate de atunci mi-a rămas în minte gândul că suferința supremă e apanajul* copilului și că cel mai teribil lucru este să vezi un copil suferind. Apoi, pe la 10-11 ani, citind Ivanhoe a lui Walter Scott și, cam în același timp, cărțile lui Alexandre Dumas, am descoperit gustul înfruntării, idealul de vitejie al bărbatului și ideea de erou. Iar când mi-a căzut în mână Contele de Monte-Cristo am trăit patetic nedreptatea și am simțit dulceața răzbunării.

Sunt convins că cititul între 8 și 14 ani este echivalentul din viața oamenilor al deprinderii vânatului la feline. Căci, așa cum învățarea vânatului este partea esențială a „educației” pentru puiul de tigru, cărțile îi arată copilului care sunt pozițiile fundamentale pe care trebuie să le ocupe de la bun început pentru ca parcursul vieții să fie străbătut în mod onorabil. Numai în virtutea acestor „poziții”, selectate și transmise prin povești de la o generație la alta, va putea puiul de om să distingă până la sfârșitul vieții sale între bine și rău. Sunt tot mai inclinat să cred că „oamenii răi”, cei care îndeobște se îndeletnicesc cu chinuirea semenilor lor, sunt în general fie oameni care nu au citit, fie care nu au citit când trebuia, nu au citit ce trebuia sau au citit prost.

(Gabriel Liiceanu, Cum învață puii de oameni să vâneze)

hulpav – foarte lacom la mâncare, mândcios

lubeniță (reg.) – pepene verde

spielhosen (g.), în rom. şpilhozen – pantaloni cu bretele pentru copii

scrânciob – leagăn de lemn

kitsch – obiect de prost gust

apanaj – ceea ce este propriu unei persoane sau unui lucru

Literatură

1. Scrie, în spațiul de mai jos, cinci termeni din câmpul lexical al lecturii:

2. Completează, din textul dat, titlurile operelor literare și numele autorului fiecăreia:

3. Dacă ai citit una dintre cărțile menționate de autorul fragmentului dat, descrie, în 5-7 rânduri, impresia pe care ți-a produs-o.

4. Selectează, din text, pentru fiecare carte citită, sentimentele pe care i le-a provocat autorului:

20.000 de leghe sub mări

Cuore. Inimă de copil

Ivanhoe

Contele de Monte-Cristo

5. Alege, din ultimul paragraf, enunțul care arată importanța cărților în viața copilului:

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

6. Autorul afirmă: „citind *Ivanhoe* [...] am descoperit gustul înfruntării, idealul de vitejie al bărbatului și ideea de erou“. Prezintă un personaj preferat dintr-o carte citită și motivează-ți alegerea, în 5-7 rânduri.

7. Notează două trăsături pentru a demonstra că textul dat este nonliterar.

8. Dă exemple de cinci cărți care te-au impresionat și scrie în dreptul fiecăreia motivația alegerii făcute:

Numele autorului	Titlul cărții citite	Motivația alegerii

Literatură

9. Explică semnificația titlului textului, *Cum învață puii de oameni să vâneze*.

10. Exprimă-ți opinia despre ultima afirmație a autorului: „Sunt tot mai înclinat să cred că «oamenii răi», cei care îndeobște se îndeletnicesc cu chinuirea semenilor lor, sunt în general fie oameni care nu au citit, fie care nu au citit când trebuia, nu au citit ce trebuia sau au citit prost”.

11. Redactează un text de 8-10 rânduri în care să arăți cum te-a influențat una dintre cărțile pe care ai citit-o.

Timpul și spațiul în narațiune. Momentele subiectului

Citește cu atenție textul de mai jos:

A fost odată un continent plin numai și numai cu pitici. Aveau tot ce le trebuie în lumea lor și duceau o viață bună și frumoasă, doar că era dificil de comunicat între ei. Nu cunoșteau intonația și nici nu auziseră de semnele de punctuație, așa că se înțelegeau cam greu. Ca să îi arate celui cu care vorbeau ce voiau să zică, aveau buzunarele pline cu tot felul de lucruri: perle, creioane, covrigi, cravate, cozi de pisică de pluș și multe altele. Când un pitic îi zicea altuia o propoziție enunțiativă, scotea din buzunar o perlă. Când întreba ceva, scotea o codiță de pisică, iar când își exprima uimirea, piticul spunea:

— „Vai ce frumos”, și ridica o cravată.

Piticilor despre care vă povestesc nu le era greu doar să vorbească între ei, ci și să scrie un text! Apoi, la fel de greu le era să și citească.

Priviți numai cum arăta un fragment din cărțile lor de povești:

„albinuța sa dus în poieniță să adune polen ea a găsit foarte multe flori a cules polenul și la dus acolo la depozitat dar peste puțin timp mierea a dispărut atunci albinuța a strigat cu toată puterea suratelor ei a dispărut polenul poate la luat ursul...”

Voi ați înțeles ceva din acest text? Foarte greu, probabil, ca și mine. Vă dați seama deci ce greu le era copiilor de pitici să citească povești!

Disperați din cauza dificultății de a comunica și de a scrie, unul dintre piticii înțelepți a hotărât să plece prin școlile oamenilor, să vadă cum vorbesc și scriu aceștia. Auzise el de semnele de punctuație, dar nu știa cum trebuie folosite. Înainte de a pleca, piticul înțelept s-a dus la designerul* piticilor și l-a rugat să îi facă un costum pentru călătorie. El a spus:

— Bună dimineața (și a scos din buzunar o cravată). Îmi poți face un costum cu care să mă camuflez (și a scos din buzunar coada de pisică)

— Dar pentru ce (zise designerul, scoțând și el o coadă de pisică din buzunar)

— E secret (spuse piticul înțelept scoțând o cravată)

Designerul îl privi lung pe piticul înțelept și era cât pe ce să îl refuze pentru că era atât de secretos, dar în cele din urmă spuse:

— Bine bine (și scoase cravata, pe care o ridică de două ori)

Costumul a fost gata în doi timpi și trei mișcări. Piticul înțelept l-a îmbrăcat, și-a luat mâncare și apă și-a pornit la drum. După un drum lung, a ajuns la destinație: într-o școală primară. S-a așezat într-o bancă și a privit cu multă atenție la tablă, unde o învățătoare le vorbea celor mici despre semnele de punctuație. Piticul s-a uitat și în cărțile copiilor și a rămas uimit de semnele folosite după fiecare enunț. Punctul, virgula, semnul întrebării și al exclamării erau pentru el necunoscute. Toată ora se chinuie piticul nostru să citească din manualele copiilor, dar riu reuși. La pauză scoase un oftat adânc:

— Of!

În acel moment, Briana, o fetiță minunată, îl auzi. Privi foarte atentă în jur și, după câteva minute de concentrare, reuși să vadă pălăria roșie a piticului (v-am spus că era îmbrăcat într-un costum care îl ajuta să se camufleze).

Briana se repezi la micuț și îi spuse:

— Tu ești un pitic! Ce drăguț ești! Ia spune-mi, ce cauți la noi în clasă?

— Am venit să învăț cum comunicați voi, oamenii, ca să îi pot învăța și eu pe frații mei de pe Continentul Piticilor să comunice mai ușor (și scoase din buzunar o cravată)

Briana se întrebă de ce piticul îi arată cravata.

„Doar nu vrea să o port eu...! Hmmm...!”

După ce a stat puțin pe gânduri, fetița a spus:

— Acesta este limbajul vostru!

— Ai ghicit (spuse piticul ridicând din nou cravata) Mă poți ajuta să duc și în lumea mea știința semnelor de punctuație (spuse piticul scoțând coada de pisică)

— Cum să nu! zise fetița plină de entuziasm.

— Mulțumesc (spuse piticul scoțând din nou cravata) Am timp (și scoase o jumătate de covrig, pentru a indica virgula) nu mă grăbesc (și scoase o periuță)

— Uite, am să-ți dau această carte de comunicare scrisă de străbunicul meu. Găsești în ea tot ce trebuie să știi despre virgulă, punct, semnul exclamării și al întrebării și multe altele.

— Mulțumesc (spuse piticul scoțând iar cravata din buzunar)

— Cu mare plăcere, spuse Briana. Acum trebuie să plec, începe ora de muzică.

Piticul era așa de bucuros că le poate duce fraților săi știința semnelor de punctuație și ortografie, încât nici nu-i mai păsa că are de traversat mări, oceane, mlaștini și vulcani până să ajungă acasă.

Peste trei ani, trei luni și trei zile, a ajuns la ai săi. A scos toate obiectele din buzunar și le-a spus piticilor:

— De-acum vă voi învăța intonația și știința semnelor de punctuație! Perla va deveni punct, coada de pisică va fi semnul de întrebare, cravata va fi semnul exclamării, iar covrigul va fi virgula. Mai sunt și alte semne, nu multe, dar acestea sunt cele mai importante.

Din acel moment semnele de punctuație au apărut în lumea piticilor, iar ei au început să comunice ușor. Aveau în sfârșit buzunarele libere pentru a le umple cu ceea ce era mai important: cu praf magic!

(Antonia Maria Ilieș, Perla și punctul)

designer – (din engl.) desenator

1. Notează trei trăsături pentru a demonstra că textul dat este o operă epică.

2. Notează, din text, un reper temporal și două repere spațiale.

reper temporal

repere spațiale

3. Arată care este problema pe care o au piticii.

4. Exprimă-ți opinia în legătură cu fragmentul de mai jos, extras din cărțile de povești ale piticilor.

„albinuța sa dus în poieniță să adune polen ea a găsit foarte multe flori a cules polenul și la dus acolo la depozitat dar peste puțin timp mierea a dispărut atunci albinuța a strigat cu toată puterea suratelor ei a dispărut polenul poate la luat ursul...”

5. Transcrie fragmentul în care se modifică situația inițială.

6. Identifică fragmentul în care piticul înțelege cum comunică oamenii și exprimă-ți opinia despre reacția lui.

7. Precizează rolul pe care îl are Briana în călătoria piticului.

9. Delimitează momentele subiectului din narațiunea *Perla* și punctul și formulează enunțuri corespunzătoare fiecăruia.

Momentele subiectului	Enunțuri
<u>Expozițiunea</u> (situația inițială) este partea de început a unei narațiuni, în care se prezintă locul, timpul și personajele acțiunii	
<u>Intriga</u> (cauza acțiunii) este întâmplarea care modifică situația inițială și declanșează acțiunea	
<u>Desfășurarea acțiunii</u> este partea cea mai amplă și conține întâmplările provocate de intrigă	
<u>Punctul culminant</u> prezintă o întâmplare tensionată, determină găsirea unei soluții	
<u>Deznodământul</u> (situația finală) este rezultatul acțiunilor precedente, prezintă o situație nouă, diferită de situația inițială	

10. Explică de ce naratorul nu menționează cu precizie locul și timpul în care se petrec întâmplările.
